

Η ΦΑΡΣΕΣ ΤΟΥ ΜΠΙΛΛΕΡ

«Από τα χρονικά του παλαιού Έλληνικού Θεάτρου. — Μιά σκηνή στο «Μάρκο Μπότσαρη». — Ένα έπεισόδιο με τον Ύπουργγό Χρηστίδη. — Τα μουστάκια της... Πολυξένης. — Πώς γραφάνα η Κριτική του 1836.

Στην ιστορία του παλαιού Έλληνικού θεάτρου ξεχωριστή θέση κατέχει ένας περιέργος και αξιωματικός τύπος, ο Μπίλλερ, άπόγονος Βαυαρικής οικογενείας, εξελληνισθείς.

Βρισκόμαστε στη θεατρική περίοδο 1844-1854. Τα έργα του Μολιέρου έγκυριαρχούσαν στην Έλληνική σκηνή, έπαίχτηκαν όμως και τέσσερα πρωτότυπα: «Η Έλευθέρσις των Αθηνών» του Γιαννοπούλου, «Ο Αγνωστός» του Σούτσου, ή «Λουκρητία Καλλιάνου» του Καπέλλα και «Ο Μάρκος Μπότσαρης» του Άλκαίου, του φουσανελλοφόρου εκείνου ποιητού, τον όποιον έσφαξαν οι Γάλλοι στο «Άργος λίγες ήμέρες προτού έλθη ο Όθων στην Έλλάδα. Ο Μπίλλερ είχε περισσότερο φήμη φαρούερα παρά ήθοποιού. Ίδιους τού άρεσε να πειράζει τους συναδέλφους του. Ίδου μερικά άπό τα χαρακτηριστικώτερα ανέκδοτά του :

«Ένα βράδυ έπαίχτε ο «Μάρκος Μπότσαρης». Στη δεύτερα πράξι του δράματος οι Κουτσονικαίοι μαζί με άλλους στρατιώτες κάθονται «κάτω άπό τα δασιά πλατάνια, στην Κρυόβρουσι,» κομμάτια του όρνι της σούβλας, τραγουδούν και τραγουδοούν. Ο Μπίλλερ — που έκανε τó ρόλο του γραμματικού του Μάρκου Μπότσαρη — δέν είχε μέρος στη δεύτερα πράξι, άλλα τó έπί σκηνής γεύμα των συναδέλφων του τόν έγαργάλλεε τόσο, ώστε σκύβοντας άπό τα παρασκήνια παρακαλούσε με σιγαλή φωνή:

— Δάστε μου ένα μεζέ, ρε παιδάι... Ένα παιδάκι, ρε σεΐς...

«Εκείνοι, για να τόν πειράξουν, έκαναν τόν κουφο. Ο Μπίλλερ επανέλαβε την κλάψα του και δυό φορές και τρεις. Τέλος έλασε την ύπομονή του, έβγηκε μεγαλοπρεπώς στη σκηνή και άποτεινόμενος με στόμφο στους τρώγοντας, ειπε με την άπαγγελία της εποχής :

Με έστειλεν ο άρχηγός μαζί σας να συμφάγω

Και ύστερα στο ίερόν καθήκον να υπάγω!

«Έπειτα εκάθησε σταυροπόδι και έφαγε άρματωτικώς ως στο τέλος της πράξεως! Τó νοήμον κοινόν δέν είχε αντίληφθει την προσήκην...

***

Την εποχή εκείνη έπαίχθη για πρώτη φορά στην Έλλάδα μιá κομωδία του Μολιέρου, της όποιος ο τίτλος μεταφράσθη : «Ο κύριος Πουρσονιακός». Ένα βράδυ έπαιε τόνήρωα του έργου ο Μπίλλερ. Μόλις έβγηγε στη σκηνή ειδε σ' ένα θεωροει τον Ύπουργγό Χρηστίδη, τον όποιον ο Μπίλλερ δέν έχωνε, γιατί τόν είχε πολύ καταδιώξει. Έσκέφθηκε άμέσως να τόν εκδικηθή.

Τή στιγμή που ένα πλήθος μάγκες κυνηγούν τόν Πουρσονιακόν και τόν προσπατεύει άλλο πρόσωπο της κομωδίας, ο Τερτίπης, λέγοντας :

— «Τί πειράζετε βρε τόν άνθρωπο ; Μήπως δέν εινε καμωμένος σάν τους άλλους ανθρώπους ;» Άντι να προσθέσει ο Μπίλλερ όπως εινε στο ζείμενο :

— Τι είμαι, βρε ; Καμπούρης ή κουλός ;

Έγύρισε προς τó θεωροει τó Χρηστίδη και κοιτάζοντάς τον, εφώναξε :

— Τι είμαι, βρε ; Καμπούρης ή Ύ π ο υ ρ γ ό ς και με πήρατε με τó λμόνια ;

Λίγες μέρες ύστερα άπό την παράστασι ο Χρηστίδης διώρισε τόν Μπίλλερ βοηθόν εις τó Τελωνείο Πατρών. Ο ήθοποιός έγκατέλειπε τó θεατρο και «πήγε να χορτάσει ψωμάκι» όπως έλεγε. Και δέν είχε άδικο. Οι ήθοποιοι του παλιού καιρού πεινοούσαν.

***

Και επειδή γραφουμε για τά χάλια του Έλληνικού Θεάτρου άς σημειωθή ότι τά γυναικεια πρόσωπα ελαίκαν πάντοτε άνδρες. Και διαβάσαμε στην εφημερίδα :

«Η θελακική γυνή του Φιλίππου παριστάται άπό νέον έχοντα φωνήν ηηρόαν και αλύγιστον» («Αναγεννηθείσα» Έλλάς» της 24 Ιουνίου 1863).

Ο «Θεατής» του 1836, γραφοντας για την παράστασι της

ΕΚΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ

(Ανέκδοτα-Χαρισμένα στο Μπουκέτο)

Τι κι 'ν βυθάμε σάν άθάνατοι,
μίσ' στις λαχτάρες τών λάμπων:
είν' ή ψυχή μας έρημη κι' άχαρη
για τις πορφύρες τών θριάμβων.

γιατι μς τέλεσαν τ' άπόλυτα,
κ' οι θεοί καίτοι μς έχον χάρει,
γιατ' είν' ή σκηνή μας δλάπαλη,
κι' όλο και ψάχνει πώς να κλάρει.

Γιατι σά πάγκαλα τά πάθη μας,
μά μίση βάσκων βαρύνει
γιατ' είνε μίση, μέσ' σά σπλάχνα μας,
ένα βιολι και μς μαρμαίρει...

γι' αυτό και μεις, άργοι κι' άνώρειοι,
κυλάμ: ράθυμα τó τίπι,
κ' είνε τά φρένα μας άνήδονα,
κ' είν' όλοι φροδοί μας οι κόποι...

Και μήτε την κρανη ή πύ λύνεται
γερή και πλέρα, μέσ' στη μπόρα,
μήτε τó φώς, μήτε τή δύναμη,
μπορομε να χαρομε τώρα.

Και μήτε τών ήρώων τ' άνάβλεμμα,
που άόγα κοιτάν σά μαρμαρόνιοι
—γιατ' είνε μίση, μίση σ'α σπλάχνα μας
ένα βιολι και μς μαρμαίρει...

ΟΙ ΑΝΕΥΡΕΤΟΙ

...Κ' είται εινε κάποιον μά ψυχή, κι' άνιδη και καλή:
με τι καιμό την κρανού, κι' άχ πώς με περιμένει!
μή πέφτ' ή νύχτα τι νωρίς, κι' όρσοι εινε θολοί,
και μεις τραβομε σάν τρελλοί, πανιέρημοι και ζένοι...

Πέφτει τó βράδι, κ' είν' άόγα, κ' οι όρσοι εινε θολοί,
—κι' ούτε με ρουχα γνώριμα μπορομε να ντυθομε...
Και μιá βραδιά που ο πόνοσ μας θά ακούει πύο πολύ,
ζμείς θ' αντιπεράσομε, και δέ θ' απαντηθομε...

Ναπολέων Λαπαθιάτης

ΤΟ ΠΟΥΡΜΠΟΑΡ

Γνωστός σεμολιτίης έχει τη συνήθεια να μην άφρινη ποτέ ποουμπόρα στα γκαρσόνια των ξενοδοχείων. Κάποτε, ενό ειχε πληρώσει τó λογαριασμό του σ' ένα άπό τά κεντρικά ξενοδοχεία, τó γκαρσόνι τού λέει :

— Και για τó γκαρσόνι, κύριε ;

— Ά, φίλε μου, άπαντá αυτός σηκωμένος, άπ' αυτό δέν έφαγα.

«Πολυξένης» αναφέρει τά εξής :

«Τά τών γυναικων, μυστικός άνδρείους έπιδεικνυσουσών, έωλα και άδέξια». Τό όποιον σημαίνει ότι οι κλιζόντες τά γυναικεια πρόσωπα ήθοποιοι δέν έγνωσσαν να ξυρισουν και τά αρεμαίνα μουστάκια των! Νοστιμώτερο όμως εινε εκείνο που διαβάσαμε στην «Αθηνά» της όης Άπριλίου 1840 σχετικώς με την παράστασι τού ήρωος Καστριώτου: «Ο ύποκρινόμενος την άδελφήν τού Καστριώτου Έλένην ειλεχεν όλα τά χαρακτηριστικά Άθιγγάνου γυναικός!»

Και όταν τέλος ήρθε ή εποχή που ή πρώτη έλληνις άπεφάσισε ν' άνεβή στη σκηνή, ή μεγάλη ειδησις διευτυμάνισθη σά προγράμματι και διά τó τελάλι :

«Πρός τó αξιότιμον κοινόν και την γενναίαν φρουράν! Απόμς την γυναικα τού 'έργου θά ύποδυθη γυναικα!»

© Θεατρόφιλος

